

1419-01

Startnotitie Milieueffectrapportage
Hermitage Amsterdam

Opdrachtgever
Stichting Hermitage aan de Amstel

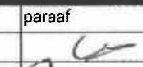
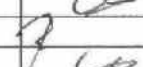
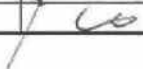
Auteur
A.L. de Jong

Projectnummer
126739

Datum
9 februari 2004

Status
Definitief

Startnotitie Milieueffectrapportage
Hermitage Amsterdam

Documentnummer: [...]			
Autorisatie	Naam	paraaf	datum
Opstelling	A.L. de Jong		10/2/04
Controle	R.E. van Doorn		10/2/04
Vrijgave	A.L. de Jong		10/2/04

Inhoudsopgave

1	Inleiding	1
2	De Hermitage Amsterdam.....	3
2.1.	<i>De doelstelling van de Hermitage Amsterdam.....</i>	3
2.2.	<i>De geschiedenis van het gebouw.....</i>	3
2.3.	<i>De geschiedenis van het plan.....</i>	4
2.4.	<i>Vooruitblik.....</i>	5
2.5.	<i>Bezoekersaantallen.....</i>	5
2.6.	<i>Verkeer en vervoer.....</i>	5
2.7.	<i>De inrichting van het gebouw.....</i>	7
3	De milieuaspecten.....	7
3.1.	<i>Cultuurhistorie / archeologie.....</i>	7
3.2.	<i>Woon- en leefmilieu.....</i>	8
3.2.1.	<i>Geluid.....</i>	9
3.2.2.	<i>Luchtkwaliteit.....</i>	9
3.3.	<i>Overige milieuaspecten.....</i>	9
4	De aanpak in het MER.....	9
5	Beleidskader / procedure.....	10
5.1.	<i>Beleids- en milieudoelstellingen.....</i>	10
5.2.	<i>Te nemen besluiten.....</i>	12
5.3.	<i>Te volgen procedure.....</i>	12

1 Inleiding

Voor u ligt de startnotitie 'Milieueffectrapportage Hermitage Amsterdam'. Deze notitie geeft het begin aan van de milieueffectrapportage (m.e.r.)-procedure¹ die ten behoeve van de vestiging van de Hermitage Amsterdam wordt doorlopen.

Het instrument m.e.r.

Het instrument m.e.r. is ontwikkeld om het milieubelang een gelijkwaardige plaats in besluitvormingsprocessen te geven. De **m.e.r.-plicht** is van kracht sinds 1 september 1987 en verankerd in de Wet milieubeheer. Concreet betekent dit dat vanaf die datum voor bepaalde activiteiten het verplicht is om een milieueffectrapport (MER) op te stellen. Het gaat daarbij met name om activiteiten die aanzienlijke nadelige effecten op het milieu kunnen hebben. In het Besluit m.e.r. is opgenomen voor welke activiteiten de m.e.r.-plicht bestaat. Daarnaast is in het Besluit m.e.r. sinds 1 juni 1999 een lijst opgenomen van activiteiten die **m.e.r.-beoordelingsplichtig** zijn. Bij een dergelijke beoordeling speelt het al of niet aanwezig zijn van bijzondere omstandigheden, die aanzienlijke nadelige gevolgen voor het milieu hebben, een belangrijke rol. Zijn deze aanwezig, dan kan worden besloten de m.e.r.-procedure te doorlopen. Van een bijzondere omstandigheid is bijvoorbeeld sprake als het gebied waarin een voorgenomen activiteit is gepland, aangewezen is als beschermd natuurgebied.

De m.e.r.-procedure bestaat grofweg uit twee fasen: de richtlijnenfase en de MER-fase. In de richtlijnenfase wordt vastgesteld wat de inhoud van het MER moet zijn. In de MER-fase wordt het MER geschreven en inhoudelijk beoordeeld. De startnotitie maakt deel uit van de richtlijnenfase en heeft als doel derden (bijvoorbeeld burgers en belangengroepen), de wettelijke adviseurs en de Commissie voor de m.e.r. te informeren over de voorgenomen vestiging van de Hermitage Amsterdam. Zij allen kunnen in de richtlijnenfase aangeven wat naar hun mening in het MER moet worden behandeld.

Aanleiding

De Stichting Hermitage aan de Amstel heeft het voornemen om in gebouw Amstelhof te Amsterdam een dependance te vestigen van de Hermitage, gelegen in Sint-Petersburg (Rusland). Nu is Amstelhof voor het grootste deel nog in gebruik als verpleeghuis. Eind 2007 zal naar verwachting heel Amstelhof in gebruik worden genomen door de Hermitage Amsterdam. Dan zal de totale oppervlakte van de tentoonstellingsruimte ruim 4.000 m² bedragen. De Hermitage Amsterdam zal naar de huidige inzichten ongeveer 300.000 bezoekers per jaar gaan trekken. Het is echter niet uitgesloten dat er in de toekomst meer dan die 300.000 per jaar zullen komen. Het aantal bezoekers is

¹ In deze startnotitie komen twee afkortingen regelmatig voor:

- De m.e.r.: hieronder wordt de milieueffectrapportage als procedure verstaan, ofwel het traject dat doorlopen moet worden om milieueffecten in beeld te brengen. Dit traject bestaat uit de startnotitie, het vaststellen van de richtlijnen en het opstellen van het milieueffectrapport.
- Het MER: dit is het milieueffectrapport zelf.

van belang omdat de m.e.r.-plicht en de m.e.r.-beoordelingsplicht in het geval van een (in m.e.r.-termen) toeristische voorziening zijn gekoppeld aan drempelwaarden. Vanaf een bezoekersaantal van 250.000 per jaar geldt de m.e.r.-beoordelingsplicht (Besluit m.e.r., onderdeel D, categorie 10.1). De m.e.r.-plicht ontstaat vanaf 500.000 bezoekers per jaar (Besluit m.e.r., onderdeel C onder categorie 10.1). Uitgaande van het door de Stichting Hermitage aan de Amstel verwachte aantal bezoekers van ongeveer 300.000 per jaar, zou er dus sprake zijn van m.e.r.-beoordelingsplicht. In het verleden is echter gebleken dat het door een initiatiefnemer verwachte aantal bezoekers niet altijd maatgevend is voor het al of niet m.e.r.-plichtig zijn van de vestiging van een recreatieve of toeristische voorziening. Dit blijkt uit het volgende.

In de afgelopen jaren heeft de Bestuursafdeling van de Raad van State een tweetal uitspraken gedaan over bezoekersaantallen en het al of niet bestaan van m.e.r.-plicht. De eerste uitspraak gaat over de m.e.r.-plicht in relatie tot de plannen om een bioscoop te vestigen op het Haarlemmerplein te Amsterdam. In tegenstelling tot datgene wat de exploitant van de bioscoop had aangegeven qua bezoekersaantal te verwachten (450.000 per jaar) oordeelde de Voorzitter van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State in het kader van een aangespannen beroep dat *'bij de beoordeling van de m.e.r.-plicht moet worden uitgegaan van hetgeen het plan mogelijk maakt'*. De voorzitter achtte dus niet het bedrijfsplan van de exploitant van de bioscoop maatgevend, maar de planologische ruimte die het bestemmingsplan biedt². Ook in een tweede geval (een bij de Raad van State aangespannen beroep tegen de goedkeuring door gedeputeerde staten (GS) van Noord-Holland van het bestemmingsplan 'Westerpark ABC') oordeelde de Voorzitter van de Bestuursafdeling dat er meer bezoekers konden worden verwacht dan de initiatiefnemer had ingeschat en vernietigde op grond daarvan het besluit van GS, waarna er alsnog een m.e.r.-procedure werd gestart.

Aangezien de vestiging van de Hermitage Amsterdam in beginsel een bezoekersaantal van meer dan 500.000 per jaar mogelijk maakt, is het besluit genomen de vestiging van de Hermitage Amsterdam als een m.e.r.-plichtige activiteit te beschouwen. De m.e.r.-procedure wordt gekoppeld aan de Wro-procedure, die leidt tot de goedkeuring van het bouwplan.

Plangebied

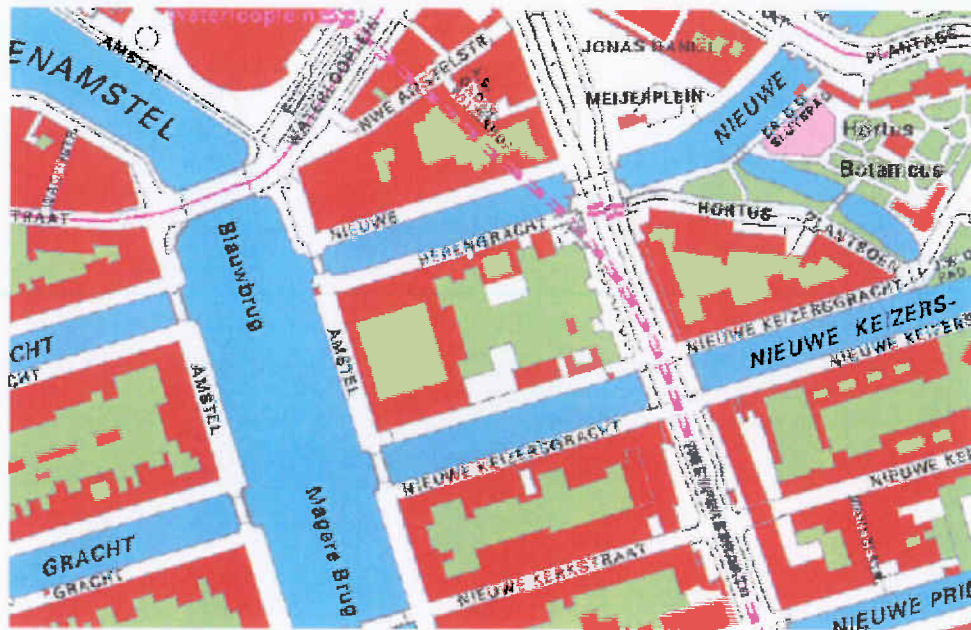
Het plangebied wordt in het westen begrensd door de Amstel, in het oosten door de Weesperstraat, in het noorden door de Nieuwe Herengracht en in het zuiden door de Nieuwe Keizersgracht. De omgeving van het plangebied is weergegeven in figuur 1.

Initiatiefnemer en bevoegde gezag

De initiatiefnemer in deze m.e.r.-procedure is de Stichting Hermitage aan de Amstel. Het bevoegde gezag is het bestuur van het stadsdeel Amsterdam Centrum.

---

² Uitspraak door Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State in de bodemprocedure inzake het bestemmingsplan 'Haarlemmerplein 1998', d.d. 30 maart 2001.

Figuur 1. Omgeving van het plangebied.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt het initiatief beschreven. Hoofdstuk 3 geeft een voorstel voor de in het MER te onderzoeken milieueffecten. Hoofdstuk 4 gaat in op de aanpak in het MER en hoofdstuk 5 beschrijft beknopt het beleidskader en de te volgen procedure.

2 De Hermitage Amsterdam

2.1. De doelstelling van de Hermitage Amsterdam

Het doel van de Hermitage Amsterdam is het brengen van wisseltonstellingen uit de collectie van de Hermitage Sint-Petersburg en andere Russische musea.

2.2. De geschiedenis van het gebouw

Het onderstaande is gebaseerd op een artikel van Bob van den Boogert (Binnenstad 2001, september 2003).

Gebouw Amstelhof is een van de mooiste voorbeelden van monumentale classicistische architectuur in Amsterdam. Het werd in de periode 1681-1683 gebouwd als tehuis voor hulpbehoevende bejaarden (aanvankelijk alleen vrouwen, vanaf 1719 ook mannen) en is tot op de dag van vandaag als verpleeghuis in gebruik gebleven. Nadat de Diaconie van de Gereformeerde (later: Hervormde) Gemeente in 1656 reeds een weeshuis had laten bouwen aan de

Zwanenburgwal, werd haar door het stadsbestuur ten behoeve van de stichting van een tehuis voor oude vrouwen een groot stuk bouwgrond geschonken, omsloten door de Amstel, de Nieuwe Herengracht, de Weesperstraat en de Nieuwe Keizersgracht. Dankzij een omvangrijk legaat kon het monumentale gebouw aan de Amstel in minder dan twee jaar worden gerealiseerd, vermoedelijk naar ontwerp van stadstimmerman Hans Petersom. Het is opgebouwd uit een souterrain, twee verdiepingen en een zolder en is in carré-vorm aangelegd rond een ruime, oorspronkelijk als bleekveld dienende binnenplaats. Deze werd geflankeerd door twee smalle binnenhoven, die in de 19e eeuw zijn overdekt en bebouwd, een situatie die bij een ingrijpende renovatie in de jaren 1970 is bestendigd.

De twee natuurstenen poorten in de gevel waren vroeger de ingangspartijen van het complex. De versierde deurpartij met stoep in het midden van de gevel heeft een louter esthetische functie. De deur kwam namelijk midden in de direct achter de gevel gelegen eetzaal of kerkzaal uit. In deze zaal is in de 18^e eeuw zelfs een preekstoel voor de deur geplaatst die deze geheel aan het zicht onttrekt. Van het vroegere interieur van het gebouw zijn verder alleen in het souterrain nog delen bewaard gebleven, waaronder de (in 1979 gerestaureerde) 18^e-eeuwse keuken met een diepe schouw en reusachtige, met baksteen ommantelde kookpotten waarin het eten voor de circa 700 bewoners werd bereid.

Van de oorspronkelijke kamerindeling van Amstelhof is na diverse renovaties in de 19e en 20e eeuw niet veel meer over. Deze was revolutionair: in plaats van de tot dan gebruikelijke slaapzalen waren voor de besjes in de vleugels vierpersoonskamers ingericht, een belangrijke verbetering op het gebied van privacy en hygiëne. De mannen sliepen overigens wél in een slaapzaal, gesitueerd in het souterrain aan de achterzijde van het complex en veelzeggend aangeduid als 'de kuil'. Om ook gehuwde bejaarden onderdak te kunnen bieden, liet de Diaconie in 1723 aan de Nieuwe Herengracht het statige - onlangs prachtig gerestaureerde - Corvershof bouwen. Vanwege de krappe behuizing van deze voorziening werd het complex in 1888 uitgebreid met een nieuwbouw tussen Corvershof en Amstelhof: gebouw Neerlandia aan Nieuwe Herengracht 14. Hier is vanaf begin 2004 de eerste fase van de Hermitage Amsterdam gevestigd. Het pand uit 1888 is inwendig geheel gestript en gerenoveerd voor zijn nieuwe museale bestemming. Aan de gevel van het gebouw is niets veranderd.

2.3. De geschiedenis van het plan

Begin jaren negentig van de 20^e eeuw onderzocht de directeur van het Staatsmuseum de Hermitage in Sint-Petersburg de mogelijkheden voor satellieten van dit museum in het westen. Door de goede contacten, ontstaan tijdens het organiseren van grote tentoonstellingen tussen De Nieuwe Kerk in Amsterdam en de Hermitage kreeg de directeur van De Nieuwe Kerk, Ernst Veen, het idee voor een vestiging in Amsterdam, ingegeven door de 300-jarige historische band tussen beide steden. In dezelfde periode besloot de Diaconie dat de huidige bewoning niet langer kon voldoen aan de eisen van de hedendaagse verpleegzorg. De Hervormde Gemeente besloot enerzijds nieuwe ver-

zorgingstehuizen te laten bouwen en anderzijds Amstelhof exclusief een culturele bestemming te geven. In 1998 werd een haalbaarheidsonderzoek gestart naar de eventuele vestiging van een Hermitage in Amsterdam. Dit werd uitgevoerd door KPMG en LAGroup Consultants. Na de gunstige resultaten van dit onderzoek werd in 1998 de Stichting Hermitage aan de Amstel opgericht met de doelstelling de Hermitage Amsterdam te realiseren in Amstelhof.

In 2000 werd een onderdeel van het complex, gebouw Neerlandia aan de Nieuwe Herengracht, al ongeschikt geacht voor verpleging en verzorging en aangeboden aan de Stichting Hermitage aan de Amstel. Besloten werd om in dit gebouw al in 2004 een eerste fase te openen met kleine tentoonstellingen en een kleinschalig educatief aanbod.

2.4. Vooruitblik

De eerste fase van de Hermitage Amsterdam is eind februari 2004 voor het publiek geopend. In zes zalen worden kleine wisseltentoonstellingen georganiseerd. Iedere tentoonstelling zal ruim 5 maanden te zien zijn. De openingstentoonstelling is gewijd aan de mooiste Griekse gouden sieraden uit de schatkamer van de Hermitage.

Gebouw Neerlandia vormt dus de eerste fase van het masterplan van de Hermitage Amsterdam. Eind 2007 zal naar verwachting heel Amstelhof in gebruik worden genomen door de Hermitage Amsterdam. Naast de tentoonstellingsruimte komen in gebouw Neerlandia een museumwinkel en een café.

2.5. Bezoekersaantallen

De Stichting Hermitage aan de Amstel verwacht jaarlijks 40.000 bezoekers voor de tentoonstellingen in Neerlandia. Het bezoekersaantal van de Hermitage i heel Amstelhof wordt op 300.000 per jaar geschat. Zoals al eerder gesteld is het mogelijk dat er in de toekomst meer dan 300.000 bezoekers per jaar naar de Hermitage Amsterdam zullen komen. In het MER zullen daarom twee scenario's worden onderzocht. Het eerste scenario gaat uit van 300.000 bezoekers en het tweede van 600.000 bezoekers per jaar. Op deze wijze wordt inzicht verkregen in de omvang van de milieueffecten in afhankelijkheid van het bezoekersaantal.

2.6. Verkeer en vervoer

In augustus 2002 is door IBA, in opdracht van de Stichting Hermitage aan de Amstel, het rapport 'Bereikbaarheidsplan Hermitage aan de Amstel' opgesteld. Het doel van dit rapport was: *'Per vervoerwijze inzicht te krijgen in de mate van bereikbaarheid van de Hermitage Amsterdam³, zowel tijdens de bouwwerkzaamheden als in de eindsituatie, hierbij rekening houdend (voor zover bekend) met relevante omgevingsprojecten / werkzaamheden'*.

---

³ In augustus 2002 nog 'Hermitage aan de Amstel' genoemd.

Samengevat komt het rapport op het volgende neer:

Wanneer heel Amstelhof verbouwd is tot de Hermitage Amsterdam, zullen er naar verwachting 200.000 tot 250.000⁴ bezoekers per jaar komen. Dit bezoekersaantal is vergelijkbaar met dat van het Mauritshuis, het Amsterdams Historisch Museum of Panorama Mesdag. Het Rijksmuseum krijgt jaarlijks 4 à 5 keer zo veel bezoekers. Om een beeld te krijgen van de te verwachten bezoekersstroom gaat de volgende vergelijking op: op een piekdag zullen er net zoveel bezoekers naar de Hermitage gaan als naar een uitverkocht Carré, echter verspreid over de dag. Dat betekent dat gemiddeld om de 10 seconden iemand het museum binnengaat.

De Hermitage Amsterdam ligt ten opzichte van de overige trekpleisters in de Amsterdamse binnenstad gunstig. Met het openbaar vervoer is de Hermitage Amsterdam vanuit alle richtingen goed bereikbaar. De locatie ligt aan de metrolijn (halte Waterlooplein). Voor bezoekers die met de auto willen komen, zijn er verschillende parkeeropties. Zij kunnen gebruik maken van de transferia Arena en Sloterdijk (gaat vooral op voor bezoekers van buiten Amsterdam) en aansluitend een stukje met het openbaar vervoer reizen. Ook kunnen zij parkeren in de verschillende parkeergarages (met een vrij hoge bezettingsgraad, maar ook een hoge omloopsnelheid) op loopafstand van de Hermitage Amsterdam Stadhuis, Waterlooplein en Markenhoven). Parkeren in de straten rondom de Hermitage is vrijwel onmogelijk. De weinige parkeerplaatsen die daar aanwezig zijn, zijn bestemd voor vergunninghouders en hun bezoekers.

De Hermitage Amsterdam wordt omsloten door de Nieuwe Herengracht, de Nieuwe Keizersgracht, de Amstel en de Weesperstraat. Op de Nieuwe Herengracht en de Nieuwe Keizersgracht rijdt geen doorgaand verkeer. Tijdens de verbouwing zal het doorgaand verkeer dan ook weinig tot geen hinder ondervinden. Ook de scheepvaart zal geen hinder ondervinden van de verbouwingen. Amstel en Nieuwe Herengracht zijn doorvaartroutes. Dat betekent dat uitsluitend de Nieuwe Keizersgracht ruimte biedt voor het aanleggen van een dekschuit. Het is echter niet te verwachten dat daar veel gebruikt van wordt gemaakt. Wanneer er materiaal over de weg aan- of afgevoerd moet worden, dient er rekening mee te worden gehouden, dat grote voertuigen niet kunnen keren. Zowel in de tijdelijke bouw als in de exploitatiefase zal dan ook met kleine vrachtwagens gereden moeten worden (aan- en afvoer van kunst, souvenirs, horecabehoeftigheden, afval, etc.).

In het MER zal het uitgevoerde onderzoek worden geactualiseerd. Daarnaast zal worden onderzocht welke mogelijkheden er zijn om het gebouw voor het publiek te ontsluiten ('Waar komt de hoofdingang?'). In dit stadium van de planvorming wordt gedacht aan de volgende mogelijkheden:

1. Het gebouw wordt ontsloten vanaf de Weesperstraat. Dat betekent dat de bezoekers door de tuin naar de ingang lopen, die aan de achterzijde van het westelijke deel van het gebouw wordt gesitueerd (zie figuur 2).

---

⁴ Inmiddels is dit verwachte bezoekersaantal opgetrokken tot 300.000 per jaar.

2. Een tweede mogelijkheid is om de ingang aan de Amstel te maken. Dit heeft echter het nadeel dat bezoekers die met een touringcar komen vanaf de Weesperstraat eerst over de Nieuwe Keizersgracht of de Nieuwe Herengracht naar de ingang moeten lopen. Een alternatief is om de route door de tuin (optie 1) te combineren met een hoofdingang aan de Amstel en de toegang zo te organiseren dat bezoekers zowel door de tuin als door de hoofdingang aan de Amstel op logische wijze het gebouw binnen kunnen. De hoofdingang aan de Amstel heeft het voordeel dat het gebouw ook vanaf het water kan worden ontsloten. Dat zou bijvoorbeeld kunnen door een aanlegplaats in de Amstel aan te leggen of ter hoogte van of de Nieuwe Herengracht, of ter hoogte van de Nieuwe Keizersgracht.

Bovenstaande varianten zullen in het MER worden uitgewerkt.

2.7. De inrichting van het gebouw

In het MER zal beknopt op de inrichting van het gebouw worden ingegaan. De mogelijkheden om het gebouw milieuvriendelijker in te richten dan wettelijk is voorgeschreven, zijn beperkt. Dit is toe te schrijven aan de monumentenstatus van de gebouwen, aan de al vrij strakke eisen die in het Bouwbesluit zijn vastgelegd en aan het beleid van de Gemeente Amsterdam op dat gebied. Verder zijn er ook bouwtechnische randvoorwaarden waar rekening mee moet worden gehouden. In het MER zal de inrichting dan ook op hoofdlijnen worden beschreven, zij het slechts op hoofdlijnen, zonder daarbij mogelijke varianten te onderzoeken.

3 De milieuaspecten

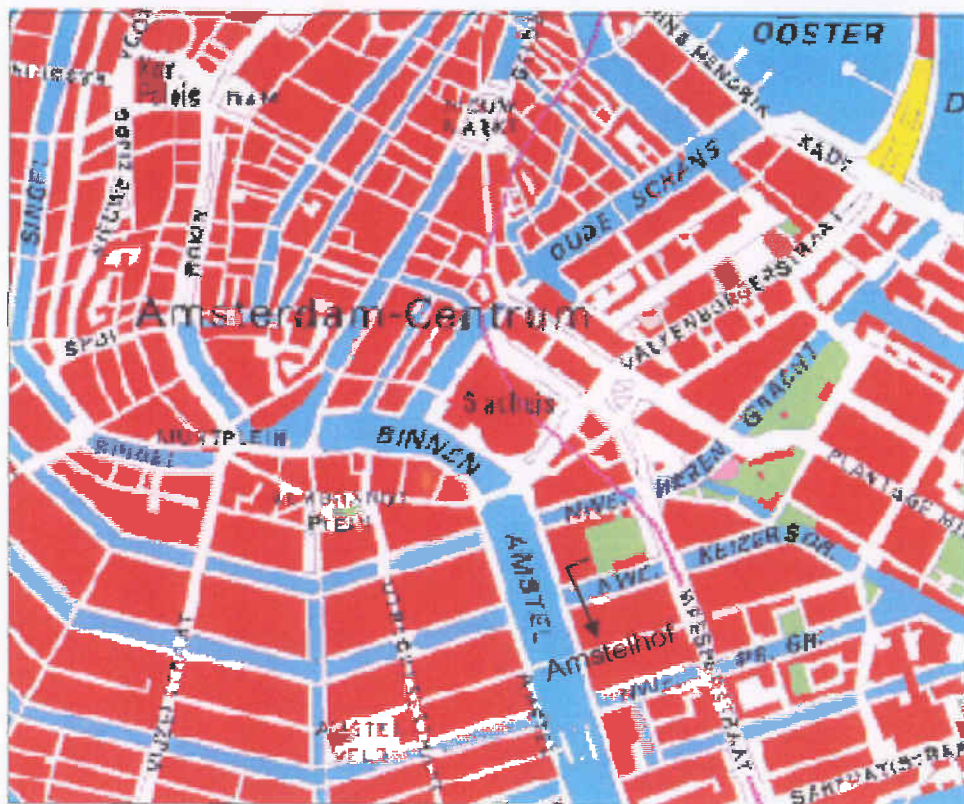
In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de milieuaspecten die in het kader van deze m.e.r.-procedure relevant worden geacht. Op voorhand kan worden ingeschat dat het bij de Hermitage Amsterdam, qua milieueffecten, met name zal gaan om enerzijds de aspecten cultuurhistorie en archeologie en anderzijds het aspect verkeer en vervoer (en dan met name de ontsluiting van het gebouw en – al of niet in combinatie daarmee – de beïnvloeding van de vervoerswijze van de bezoekers), alsmede het daarmee samenhangende aspect parkeren en de daarvan afgeleide aspecten geluid en lucht. Op grond van de het reeds uitgevoerde bereikbaarheidsonderzoek (zie paragraaf 2.5) kan al worden verondersteld dat de omvang van de effecten op geluid en lucht, in relatie tot de stedelijke omgeving, klein zal zijn. In het MER zal worden nagegaan of deze veronderstelling juist is. Dat neemt niet weg dat er plaatselijk, kortdurend hinder kan ontstaan. Die zal zowel in de bouwfase als in de gebruiksfase kunnen optreden. In het MER zal hierop kwalitatief worden ingegaan.

3.1. Cultuurhistorie / archeologie

Op 1 februari 1999 is de gehele Amsterdamse binnenstad (binnen de Singelgracht) aangewezen als beschermd stadsgezicht. Op de Waarderingskaart van

het beschermd stadsgezicht, vastgesteld door de gemeenteraad op 19 april 2000, zijn alle beschermde monumenten in de Amsterdamse binnenstad aangegeven. Een klein deel daarvan zijn grote monumenten, zoals stadsgebouwen en kerken. Eén van deze stadsgebouwen is Amstelhof. In het MER zal worden beschreven hoe de verandering van functie van Amstelhof zich verhoudt tot het vigerende beleid ten aanzien van cultuurhistorie en archeologie. Aangezien de bouwkundige structuur van Amstelhof niet verandert, en de fundering waarschijnlijk niet behoeft te worden vervangen, wordt op voorhand ingeschat, dat alleen behoud in situ aan de orde is.

3.2. Woon- en leefmilieu

Figuur 2. Ligging routes Wibautstraat / Weesperstraat en IJ-tunnel / Valkenburgerstraat.

Het woon- en leefmilieu in het plangebied wordt in de huidige situatie voor een belangrijk deel bepaald door het verkeer en de daarmee samenhangende aspecten geluid en lucht. Dit speelt met name op de drukke Weesperstraat. Op de overige wegen (Nieuwe Herengracht, Nieuwe Keizersgracht en Amstel, waar de huidige verkeersintensiteit, gerelateerd aan de grootstedelijke omgeving, gering is, is dit minder relevant. Daarvoor zijn de hoeveelheden verkeer te beperkt. De toekomstige bezoekers van de Hermitage Amsterdam zullen voor een deel met de auto komen en voor een ander deel te voet, met de fiets of

met het openbaar vervoer. Gezien het ontbreken van parkeerplaatsen in de straten in de directe omgeving van Amstelhof, zijn de bezoekers die met de auto komen aangewezen op de parkeergarages in de buurt. Die moeten rijden via de route Wibautstraat / Weesperstraat en/of de route IJ-tunnel / Valkenburgerstraat (zie figuur 2). Een eventuele toename van het verkeer zal dus plaatsvinden op die route. In het MER zal deze toename worden onderzocht en worden vertaald in de effecten voor lucht en geluid. De effecten op de andere wegen in de omgeving van Amstelhof zijn naar verwachting relatief gering (geen parkeerplaatsen op het maaiveld). Wel kan kortdurende hinder in de bouwfase optreden. In het MER zullen de effecten in zowel de bouw- als de exploitatiefase worden beschreven.

3.2.1. Geluid

In het MER zal worden onderzocht of de met de Hermitage Amsterdam samenhangende toename van het verkeer tot een toename van de geluidbelasting op de gevel van de geluidsgevoelige bestemmingen leidt. Indien relevant worden de uitkomsten getoetst aan de Wet geluidhinder. Verder zal kwalitatief aandacht worden besteed aan mogelijk incidenteel optredende geluidhinder.

3.2.2. Luchtkwaliteit

In het MER zal worden onderzocht of de met de Hermitage Amsterdam samenhangende toename van het verkeer tot een vermindering van de luchtkwaliteit leidt. Indien relevant wordt de uitkomst hiervan getoetst aan de normen zoals die zijn vastgelegd in het Besluit luchtkwaliteit.

3.3. Overige milieuaspecten

Amstelhof zal grondig worden verbouwd, voordat de Hermitage Amsterdam haar deuren voor het publiek zal openen. Tijdens die verbouwing zal ook het verwarmings- en klimaatbeheersingssysteem worden vervangen. In het MER zal worden beschreven op welke wijze dit zal gebeuren en hoe de geldende milieu- en energie-eisen daarbij worden betrokken. Dit zal ook gebeuren ten aanzien van het aspect duurzaam bouwen. Verder zijn er, op grond van de plannen, geen nadere relevante milieuaspecten aan te wijzen, die in het MER aan de orde moeten komen.

4 De aanpak in het MER

De beschrijving van de plannen voor de Hermitage Amsterdam leidt tot de volgende voor de inhoud van het MER relevante uitgangspunten:

1. De locatie van de Hermitage Amsterdam ligt vast.
2. De locatie is uitstekend bereikbaar; dit geldt in beginsel voor alle vervoermiddelen.

3. De relevante milieuaspecten richten zich op het cultuurhistorische karakter van Amstelhof en op de hinder in de bouw- en gebruiksfase, zoals bijvoorbeeld het optreden van kortdurende geluidoverlast of visuele hinder.
4. De inrichting van het gebouw biedt weinig mogelijkheden om te variëren.

Op grond van bovenstaande gaat het in deze procedure om een zogenaamde 'inrichtings-MER'. Bij de ontwikkeling van de alternatieven zal de volgende aanpak worden gevolgd.

Eerst zal worden nagegaan of welke mogelijkheden er zijn om een meest milieuvriendelijk alternatief (MMA) te ontwikkelen. Dit alternatief zal zich vooral richten op de ontsluiting van het gebouw en vervoerswijze van de bezoekers. Dit laatste punt houdt concreet in dat in het MER de mogelijkheid zal worden onderzocht om bezoekers in significante hoeveelheden gebruik te laten maken van vervoer over water⁵. Ook het bouwen van een goede fietsenstalling, op een goede plek, zal deel uitmaken van het MMA. De plaats van de hoofdingang zal worden onderzocht in relatie tot de kans op hinder voor de omwonenden. Per milieuaspect worden nagegaan of er mogelijkheden zijn voor milieuverbeteringen. Indien aanwezig, zullen deze in het MER worden vermeld, uitgewerkt en beoordeeld op effectiviteit. Dit vanuit het milieubelang geoptimaliseerde planalternatief is het MMA. Gaandeweg de m.e.r.-procedure is het wellicht noodzakelijk het (MMA) op een aantal punten naar beneden bij te stellen. Dat kan gebeuren op die punten die in de praktijk niet wenselijk of niet mogelijk blijken te zijn. Dit betekent dat er per milieuaspect een terugvaloptie ontstaat. In het MER vormt het MMA minus de terugvalopties het voorkeursalternatief. Daar waar het voorkeursalternatief zal gaan afwijken van het MMA, wordt in het MER expliciet gemaakt waarom wordt afgeweken en wat de verschillen in milieugevolgen zijn.

Conform de wettelijke voorschriften zullen in het MER, naast het voorkeursalternatief en het MMA, de autonome ontwikkeling en de bestaande situatie worden beschreven.

5 Beleidskader / procedure

In het MER zal het relevante beleidskader worden behandeld. Verder zal worden aangegeven voor welk besluit het MER is opgesteld en welke procedures aan de besluitvorming ten grondslag liggen.

5.1. Beleids- en milieudoelstellingen

Onderstaand is een opsomming gegeven van de meeste relevante milieubeleidsstukken.

---

⁵ Dit zou kunnen door gebruik te maken van de al bestaande Museumboot, die een halte heeft bij de Stopera (op loopafstand van de Hermitage Amsterdam) of door een eigen bootdienst op te zetten die voor de Hermitage Amsterdam kan aanleggen.

Landelijk beleid

NMP4: duurzame ontwikkeling

Het milieubeleid is op nationaal niveau vastgelegd in het Nationaal Milieubeleidsplan 4 (NMP4). Voortbouwend op de voorgaande NMP's streeft het NMP4 'naar een duurzaam functionerende samenleving'.

Cultuurhistorie, archeologie en landschap

De nota Belvedere geeft een visie op de wijze waarop met de cultuurhistorische kwaliteiten van het fysieke leefmilieu in de toekomstige ruimtelijke inrichting van Nederland kan worden omgegaan, en geeft aan welke maatregelen daartoe moeten worden getroffen. Cultuurhistorie wordt daarbij beschouwd als van vitale betekenis voor de samenleving en de individuele burger. Het behoud en het benutten van het culturele erfgoed verhoogt de kwaliteit van de culturele dimensie van de ruimtelijke inrichting. Een ontwikkelingsgerichte benadering staat daarbij centraal. Die invalshoek dient in het ruimtelijk beleid te worden bevorderd.

Alle steden die historisch-stedenbouwkundig en/of archeologisch van hoge waarde zijn, zijn op de Belvedere-kaart gezet. Slechts één daarvan, de binnenstad van Amsterdam, is voorgedragen voor plaatsing op de Werelderfgoedlijst van UNESCO, vanwege haar universele betekenis.

De wet Monumentenzorg 1988 maakt het mogelijk onroerende monumenten aan te wijzen als beschermd monument. Op grond van artikel 35 van deze wet is de Amsterdamse binnenstad aangewezen als 'Beschermd Stadsgezicht'. Het plangebied voor de Hermitage Amsterdam maakt deel uit van de Amsterdamse binnenstad.

In de nota Belvedere wordt vastgesteld dat de waardering van de identiteit van eigen buurt, dorp, streek en stad toeneemt. Met deze toegenomen waardering voor de eigen identiteit groeien het maatschappelijke draagvlak voor cultuurhistorie en de behoefte aan meer informatie. Het is daarom niet alleen van belang dat de kennis over de cultuurhistorie van een bepaalde plaats wordt bevorderd, maar dat tevens, en vooral, de informatie voor een breed publiek toegankelijk wordt gemaakt.

Het beleid ten aanzien van archeologie is in Nederland vastgelegd in de Monumentenwet 1988. In de toekomst zal nieuwe wetgeving, gebaseerd op het Verdrag van Valletta (Malta), van kracht worden. De uitvoering van het beleid op het terrein van de archeologie is in Amsterdam toebedeeld aan de afdeling Archeologie van de dienst Amsterdam Beheer. Deze afdeling heeft tot taak het beheren en toegankelijk maken van het archeologisch-culturele erfgoed van Amsterdam. Dit omvat het beheer van het archeologische erfgoed onder de grond en de verantwoordelijkheid voor de resultaten van onderzoek aan het bodemarchief boven de grond. Deze taak wordt uitgevoerd op basis van een door de minister van OCenW aan de gemeente toegekende opgravingsbevoegdheid.

De bodem bevat aanwijzingen over het leven en werken van mensen. Deze archeologische informatie vraagt om een zorgvuldige benadering gezien het kwetsbare karakter van dit zogenaamde bodemarchief. Deze informatiebron bezit geen regeneratievermogen: wat eenmaal vernietigd of verwijderd is, is definitief verdwenen. Het archeologische beleid in Nederland, zowel volgens de Monumentenwet 1988 als ook onder de toekomstige wetgeving, is gericht

op het behoud van informatie *in situ*. Er wordt pas opgegraven als er door ingrepen in de bodem een dreiging van verlies van deze informatie ontstaat.

Wet geluidhinder

Om de geluidhinder te kunnen duiden is de Wet geluidhinder het wettelijke kader.

Besluit luchtkwaliteit

De uitwerking van het luchtkwaliteitsbeleid is neergelegd in het Besluit luchtkwaliteit.

Provinciaal beleid

Provinciaal Milieubeleidsplan: verhogen van de kwaliteit van het milieu

In het Provinciaal Milieubeleidsplan (1995-1999) van de Provincie Noord-Holland wordt het beleid uit het NMP3 nader uitgewerkt met als algemene doelstelling: het handhaven en verhogen van de kwaliteit van het fysieke milieu in Noord-Holland.

Gemeentelijk beleid

Milieubeleidsplan 2000-2003

Het gemeentelijk Milieubeleidsplan van Amsterdam (vastgesteld op 9 februari 2000) legt de hoofdlijnen vast van het milieubeleid voor stad en stadsdelen. De gemeente wil in 2004 weer een stap dichterbij het ideaal komen van een leefbare en duurzame stad.

5.2. Te nemen besluiten

Het MER zal worden opgesteld als onderdeel van de voorbereiding van het besluit in het kader van de Wro tot realisering van de Hermitage Amsterdam. Beschreven zal worden volgens welke procedure en welk tijdspad het besluit wordt genomen en welke adviesorganen daarbij zijn betrokken. Ook zullen de besluiten worden aangegeven die in een later stadium nog moeten worden genomen om de voorgenomen activiteit te realiseren.

5.3. Te volgen procedure

Om tot een afgewogen besluit te komen waarin de inspraak op verschillende momenten is gewaarborgd, wordt een besluitvormingsprocedure doorlopen die is opgebouwd uit een tweetal instrumenten:

1. De wettelijke regeling voor de milieueffectrapportage (Wet Milieubeheer);
2. De Wet op ruimtelijke ordening.

In deze paragraaf wordt de m.e.r.-procedure toegelicht zodat duidelijk wordt welke stappen na het uitbrengen van de startnotitie genomen gaan worden. Eerst wordt kort ingegaan op de initiatiefnemer en het bevoegde gezag, vervolgens komt de procedure aan de orde.

Initiatiefnemer en bevoegd gezag

In deze m.e.r. is de Stichting Hermitage aan de Amstel initiatiefnemer en is verantwoordelijk voor het opstellen van de startnotitie en het MER. Het postadres van de initiatiefnemer is:

Stichting Hermitage aan de Amstel
t.a.v. de heer Pieter van Empelen
Postbus 11675
1001 GR Amsterdam

Het bevoegde gezag in deze procedure is het bestuur van het Stadsdeel Amsterdam Centrum. Het postadres is:

Stadsdeel Amsterdam Centrum
t.a.v. de heer Ronald Smit
Postbus 202
1000 AE Amsterdam

Inspraak en advies

Nu de startnotitie bekend is gemaakt, heeft iedereen in het kader van de inspraak de mogelijkheid om aan te geven welke onderwerpen naar zijn/haar mening in het milieueffectrapport aan de orde moeten komen. De inspraaktermijn die hiervoor staat is vier weken.

Tijdens deze periode vraagt het bevoegde gezag ook aan de Commissie voor de m.e.r. en de wettelijke adviseurs advies over de inhoud van het op te stellen MER.

Richtlijnen

Op basis van de startnotitie, het advies van de Commissie voor de m.e.r. en van de overige adviseurs en de inspraakreacties stelt het bevoegde gezag de richtlijnen vast waar het MER aan moet voldoen. Deze richtlijnen geven dus aan welke vragen in het MER moeten worden beantwoord.

Opstelling van het MER

De initiatiefnemer verzorgt in deze fase de opstelling van het MER conform de richtlijnen. In het MER zal worden ingegaan op de (beleids)achtergronden van het initiatief, beschouwde alternatieven voor de uitwerking van het initiatief en de te verwachten milieueffecten in vergelijking met de "normale" ontwikkeling van het gebied.

Aanvaarding MER

Nadat de initiatiefnemer het MER heeft aangeboden aan het bevoegde gezag, toetst deze of het MER voldoet aan de richtlijnen: bevat het MER voldoende

antwoord op alle vragen? Als de stadsdeelraad van Amsterdam Centrum positief oordeelt, aanvaardt ze het MER als basis voor verdere besluitvorming.

Inspraak op het MER

Na de aanvaarding brengt het bevoegde gezag het MER in de inspraak door het ter visie te leggen en een inspraakavond te organiseren. Tevens vraagt het bevoegde gezag advies over het MER aan de Commissie voor de m.e.r. en de wettelijke adviseurs.

Colofon

Startnotitie Hermitage Amsterdam

Tekst

Ingenieursbureau Amsterdam

Druk

Stadsdrukkerij Amsterdam

Niets uit deze uitgave mag worden overgenomen zonder bronvermelding.

Ingenieursbureau Amsterdam

Frankemaheerd 12

Postbus 12693

1100 AR Amsterdam